

Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om vägtransportledare;

TSFS 2010:139

Utkom från trycket
den 15 september 2010

beslutade den 26 augusti 2010.

Transportstyrelsen föreskriver följande med stöd av 14 § förordningen (2004:1169) om vägtransportledare.

VÄGTRAFIK

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Dessa föreskrifter innehåller närmare bestämmelser om vägtransportledare enligt lagen (2004:1167) om vägtransportledare och förordningen (2004:1169) om vägtransportledare.

2 § De beteckningar som används i föreskrifterna har samma betydelse som i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner, lagen (2004:1167) om vägtransportledare och vägmärkesförordningen (2007:90).

Allmänna råd till 5 § lagen (2004:1167) om vägtransportledare

Bedömning av en ansökan om förordnande som vägtransportledare bör grundas på ett intyg om genomgången särskild utbildning som då ansökan gjordes inte var äldre än ett år, räknat från sista utbildningsdagen.

2 kap. Utbildning

Allmänt

1 § Bestämmelser om utbildning av vägtransportledare finns i 5–11 §§ förordningen (2004:1169) om vägtransportledare.

Utbildning

Krav på grundutbildningen och fortbildningen

2 § I bilaga 1 till dessa föreskrifter finns bestämmelser om vilka ämnen som ska tas upp under utbildningarna och vilka mål som ska uppnås. Grundutbildningen ska innehålla praktiska tillämpningsövningar i att ge anvisningar för trafik.

3 § Vid fortbildningen ska erfarenheter av eskort av långa, breda och tunga vägtransporter tas till vara.

4 § Fortbildningen ska omfatta minst 16 timmar.

Kunskapsprov vid grundutbildning

5 § Den som bedriver grundutbildning ska anordna prov i

1. roller och ansvarsfördelning,
2. lagar, förordningar och föreskrifter,
3. myndighetsutövning och yrkesetik,
4. anvisningar för trafiken under medverkan av person som genomgått polisutbildning i trafikregler, och
5. planering och genomförande av eskort. Provet ska innehålla en teoretisk och en praktisk del.

Provet enligt första stycket 4 och 5 ska genomföras inom inhägnat område. Provet enligt första stycket 5 ska innehålla en teoretisk och en praktisk del.

6 § Prov i att ge anvisningar för trafiken på väg ska innehålla såväl redovisning av kunskaper som utövande av färdighet i att ge anvisningarna.

Intyg om genomgången utbildning

7 § När en elev genomgått en grundutbildning eller en fortbildning ska utbildaren utfärda ett intyg enligt 2 § förordningen (2004:1169) om vägtransportledare.

Krav för att få bedriva utbildningarna

8 § Lärare ska ha grundläggande pedagogiska kunskaper erhållna genom teoretiska studier eller praktisk erfarenhet.

9 § Lärare ska ha goda kunskaper för utbildningen särskilt i fråga om trafikregler och om svårigheter med att föra fordon som på grund av sin längd, bredd eller vikt inte får föras på väg som inte är enskild.

10 § Lärare som utbildar i att ge anvisningar för trafiken ska ha kunskaper om förutsättningar för att låta enskild utöva myndighet och erfarenhet av att ge anvisningar för trafiken.

11 § Den som anordnar utbildning ska ha en organisationsplan.

12 § Den som anordnar utbildning ska ha en plan med uppgift om

1. ämnen, plan för genomförande av grundutbildning eller fortbildning som ska bedrivas och undervisningsmetoder,
2. krav på lärarnas kvalifikationer och verksamhetsområden,
3. undervisningsmaterial och krav på undervisningslokaler,
4. hur praktiska moment ska genomföras.

Ansökan om tillstånd att bedriva utbildning

13 § En ansökan om tillstånd att bedriva utbildning av vägtransportledare ska göras skriftligen. Ansökan ska innehålla följande uppgifter:

1. utbildningsanordnarens namn
2. om ansökan avser tillstånd att bedriva grundutbildning, fortbildning eller både grundutbildning och fortbildning
3. organisationsplan
4. en plan enligt 12 §
5. ett registreringsbevis, som inte är äldre än tre månader, från Bolagsverket, om sökanden är en juridisk person
6. namn på kontaktperson eller kontaktpersoner med behörighet att företräda utbildningsanordnaren.

3 kap. Vägtransportledares klädsel och tjänstetecken

Klädsel

1 § En vägtransportledare som ger anvisningar för trafiken ska bära klädsel och tjänstetecken enligt bilaga 2.

2 § På en vägtransportledares klädsel får inte finnas annan text eller utmärkning än den föreskrivna.

Tjänstetecken

3 § Tjänstetecken för vägtransportledare utgörs av emblem. Emblemens utseende och placering på klädseln framgår av bilaga 2.

4 kap. Vägtransportledares utrustning

1 § Vägtransportledaren ska ha följande personliga utrustning:

1. en bärbar kommunikationsradio för samtal på samma radiokanal eller radiokanaler med övriga deltagare i transporten
2. en mobiltelefon.

5 kap. Vägtransportledares fordon

Allmänt om fordonet

1 § Ett fordon som används av en vägtransportledare för eskort ska vara en bil med god synbarhet och med en totalvikt av högst 4,5 ton. Under ett eskortuppdrag får inget annat fordon vara kopplat till vägtransportledarens fordon.

Fordonets utförande, enligt uppgifter i vägtrafikregistret, ska minst uppfylla kraven i bilaga 4, figur 3.

Utmärkning av fordonet

Färg

2 § Fordonet ska ha en klargul färg.

Allmänna råd

Färgen bör överensstämma med RAL 1023 (trafikgul).

Skyltar

3 § När ett fordon används under ett eskortuppdrag ska det vara försett med skyltar enligt bilaga 3 med texten Vägtransportledare. Skyltarna ska vara placerade högre än vindrutans övre kant och vara väl synliga framifrån och bakifrån.

Varningslyktor

4 § När ett fordon används under ett eskortuppdrag ska det vara försett med minst två varningslyktor som avger orangegult ljus. Det ska finnas minst en varningslykta på varje sida av fordonets tak (se bilaga 4).

Varningslyktorna ska uppfylla kraven i Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2010:2) om bilar och släpvagnar som dras av bilar.

5 § Bestämmelser om användning av varningslyktor finns i Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2009:83) om användning av vissa varningsanordningar m.m.

Lyktor med cirkulära ljusöppningar

6 § Varningslyktorna ska kompletteras med två lyktor med cirkulära ljusöppningar som kan avge samtidigt blinkande orangegult ljus. Lyktorna får användas endast när fordonet står stilla eller förs i 20 kilometer i timmen eller lägre hastighet.

7 § De kompletterande lyktorna enligt 6 § ska vara väl synliga framifrån och bakifrån och placerade i enlighet med bilaga 4.

Lyktornas ljusöppning ska vara mellan 18 och 22 centimeter i diameter. Lyktorna ska kunna vara tända endast då varningslyktorna är tända.

Lyktorna ska uppfylla kraven i Vägverkets föreskrifter (VVFS 1995:94) om typgodkännande av reflekterande material för vägmärken och andra trafikordningar och av vissa lyktor.

Reflekterande och fluorescerande märkning m.m.

8 § När ett fordon används under ett eskortuppdrag ska det framtill vara försett med röda fluorescerande och vita reflekterande diagonala fält enligt bilaga 4.

Bak till ska fordonet vara försett med röda reflekterande och vita oreflekterande diagonala fält enligt bilaga 4.

9 § När ett fordon används under ett eskortuppdrag bör fordonets sidor vara försedda med texten Vägtransportledare. Texten ska då vara utformad enligt bilaga 4.

10 § När ett fordon används under ett eskortuppdrag får det inte finnas annan text eller utmärkning än den som är föreskriven, om texten eller utmärkningen påverkar synbarheten.

Utrustning i fordonet

11 § I en vägtransportledares fordon ska under ett eskortuppdrag finnas följande utrustning:

1. förteckning med kontaktpersoner och aktuella telefonnummer till berörda polismyndigheter,
2. minst en stoppspade för tecken P1, *stopp*, eller för tecken P2, *stop*,
3. minst en lykta för tecken P3, *stopp*, och
4. dokumentation av utsedd förman enligt 6 kap. 6 §.

12 § I en vägtransportledares fordon bör dessutom under ett eskortuppdrag finnas

1. utrustning för att använda Trafikverkets IT-stöd för brovillkor,
2. ficklampa,
3. utrustning för mätning av längd och bredd,
4. varningsmärke A40, *varning för annan fara*, samt tilläggstavla T22, *text*, med texten "Hinder",
5. sådan anordning X2, *markeringsskärm för hinder*,
6. länsstyrelsens i länets författningssamling senaste införda sammanställning enligt 13 kap. 1 § trafikförordningen (1998:1276) över allmänna vägar och andra viktigare vägar i länet,
7. länsstyrelsens senaste upprättade karta enligt 13 kap. 2 § trafikförordningen över de allmänna vägarna inom länet,

8. förstahjälpenutrustning, och

9. handbrandsläckare, för släckning av bränder klass A, B och C enligt standarden EN 2:1992 Brand och räddning. Brandsläckaren ska vara försedd med en plombering som visar att den inte har använts.

6 kap. Planering och genomförande av eskort

1 § Bestämmelser om allmänna skyldigheter för en vägtransportledare inför varje eskortuppdrag finns i 7–10 §§ lagen (2004:1167) om vägtransportledare.

Inför eskortuppdrag

2 § En vägtransportledare ska planera hur eskortuppdrag ska genomföras. Planeringen bör vara klar i god tid innan transporterna ska startas.

3 § Informationen enligt 8 § första stycket lagen (2004:1167) om vägtransportledare ska vara skriftlig och lämnas i god tid före det att transporten påbörjas till de polismyndigheter som är berörda av transporten.

Allmänna råd

Informationen bör omfatta uppgifter om det beslut eller de föreskrifter som medger att transporten utförs med eskort enligt lagen (2004:1167) om vägtransportledare, när eskorten av transporten påbörjas och avslutas, när vägtransportledaren under eskortuppdraget beräknas befinna sig i polisdistriktet, risker för störning för trafiken under eskortuppdraget och längre uppehåll under färden.

Informationen bör även omfatta uppgift om förman enligt 5 §.

Informationen bör sändas till den adress som anges i Rikspolisstyrelsens kontaktlista.

4 § Inför ett eskortuppdrag ska vägtransportledaren kontrollera att det som har beslutats i fråga om fordons- eller fordonstågs längd, bredd eller vikt samt villkor i övrigt, såsom begränsningar i tiden, angiven färdväg och utmärkning, uppfylls.

5 § När flera vägtransportledare arbetar tillsammans med ett eskortuppdrag ska i förväg utses förman för eskorteringen eller del av eskorteringen. Vem som utsetts till förman ska dokumenteras innan eskorteringen påbörjas.

Genomförande av eskort

6 § Bestämmelser om allmänna skyldigheter för en vägtransportledare under varje eskortuppdrag finns i 7–10 §§ lagen (2004:1167) om vägtransportledare.

Allmänna råd

Om en vägtransportledare frånträder sitt uppdrag på grund av att en transport inte får ske med stöd av ett beslut enligt 2 § 2 lagen (2004:1167) om vägtransportledare eller på grund av att transporten inte kan ske enligt gällande bestämmelser bör berörda polismyndigheter informeras enligt 8 § andra stycket lagen om vägtransportledare.

7 § En förman för vägtransportledare ska leda arbetet med att eskortera transporten genom radiokommunikation och meddela hur deltagande vägtransportledare ska ge anvisningar för trafiken. Samtliga förare och vägtransportledare ska ha möjlighet till radiokommunikation med varandra.

Allmänna råd

Vägtransportledare för transport som eskorteras av två eller fler vägtransportledare bör hålla förmannen underrättad om köbildning efter transporten och andra störningar för annan trafik och medverka till att omkörning av transporten kan ske på ett trafiksäkert sätt.

8 § Om avsteg sker från vägtransportledarens ursprungliga planering av eskortuppdraget enligt 3 §, ska information lämnas i förväg till trafikpolischefen i berörda polismyndigheter och om denne inte är anträffbar till länsvakthavande befäl via mobiltelefon eller telefax.

Vid akut inträffad händelse under pågående eskort underrättas länsvakt-havande befäl via mobiltelefon.

9 § En vägtransportledare ska under ett eskortuppdrag ha med sig sitt bevis om förordnande som vägtransportledare i original eller kopia.

Denna författning träder i kraft den 1 oktober 2010. Trots bestämmelserna i 5 kap. 1 § andra stycket dessa föreskrifter får ett fordon, som en vägtransportledare får använda enligt ett undantag från Vägverkets föreskrifter (VVFS 2005:51) om vägtransportledare, användas av vägtransportledaren.

På Transportstyrelsens vägnar

STAFFAN WIDLERT

Anita Jormsjö
(Vägtrafikavdelningen)

Bilaga 1. Utbildning för vägtransportledare

Grundutbildning för vägtransportledare

1. Roller och ansvarsfördelning

1.1 Mål

Deltagarna ska efter utbildningen förstå och kunna redogöra för de olika aktörernas roller, ansvar och skyldigheter samt under eskortuppdrag kunna tillämpa dessa kunskaper.

1.2 Innehåll

1. Dispensmyndigheternas uppgifter och befogenheter.
2. Vägtransportledarens uppgifter och befogenheter.
3. Polisens uppgifter och befogenheter.
4. Fordonsförarens och fordonsägarens uppgifter och skyldigheter.

2. Lagar, förordningar och andra föreskrifter

2.1 Mål

Deltagarna ska efter utbildningen ha sådana kunskaper om lagar, förordningar och föreskrifter att de kan förstå, redogöra för och tillämpa de bestämmelser som styr en vägtransportledares arbete.

De ska även känna till, ha förståelse för och kunna tillämpa bestämmelserna om fordons längd, bredd och vikt vid färd på vägar som inte är enskilda samt bestämmelserna om undantag från sådana bestämmelser i trafikförordningen (1998:1276) och i föreskrifter med stöd av trafikförordningen.

2.2 Innehåll

1. Trafikförordningen (1998:1276).
2. Lagen (2004:1167) om vägtransportledare.
3. Förordningen (2004:1169) om vägtransportledare.
4. Vägmärkesförordningen (2007:90).
5. Transportstyrelsens allmänna råd (TSFS 2009:64) om undantag för färd med breda fordon.
6. Transportstyrelsens allmänna råd (TSFS 2009:62) om undantag för färd med långa fordon.
7. Transportstyrelsens allmänna råd (TSFS 2009:63) om undantag för färd med tunga fordon.
8. Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2010:139) om vägtransportledare.

3. Myndighetsutövning och yrkesetik

3.1 Mål

Deltagarna ska efter utbildningen ha fått en god yrkesetisk grund att utgå ifrån i sitt arbete. Deltagarna ska även kunna förutse och identifiera de moraliska dilemman som en vägtransportledare kan ställas inför vid tjänsteutövning.

3.2 Innehåll

1. Värderingar, människosyn och bemötande.
2. Yrkes- och allmänetik.
3. Myndighetsutövning.
4. Övriga trafikanters framkomlighet och trafiksäkerhet.
5. Jävs- och konflikthantering.

4. Anvisningar för trafiken

4.1 Mål

Deltagaren ska efter utbildningen ha mycket goda kunskaper och färdigheter i att ge anvisningar för trafiken enligt bestämmelserna i 4 § förordningen (2004:1169) om vägtransportledare för att eskorter av långa, breda och tunga vägtransporter ska kunna ske utan fara för trafiksäkerheten.

4.2 Innehåll

1. Anvisningar för trafiken (polismans tecken).
2. Personligt uppträdande.
3. Risker vid arbete på väg och hur dessa kan förebyggas.

5. Planering och genomförande av eskort

5.1 Mål

Deltagaren ska efter utbildningen kunna förstå, kunna redogöra för och kunna genomföra planering av eskorter, kunna kontrollera färdvägarna mot beslutet, kunna använda kartmaterial och länsstyrelsernas sammanställningar över allmänna vägar och andra viktigare vägar i länen, kunna tillämpa radiosignalering och radioetik, kunna gå igenom ett eskortuppdrag med övriga deltagare i en transport och kunna genomföra eskortuppdrag.

5.2 Innehåll

1. Planering av eskortuppdrag.
2. Kontroll av att en transport får ske med stöd av ett beslut om undantag.
3. Genomförande av eskort.
4. Användande av kommunikationsradio.

6. Fordons- och materialkunskap

6.1 Mål

Deltagaren ska efter utbildningen ha goda kunskaper om kraven på vägtransportledares klädsel och utrustning samt vägtransportledares fordon och fordonets utrustning.

6.2 Innehåll

Dessa föreskrifter.

Fortbildning för vägtransportledare

Mål

Bestämmelser om fortbildningens ändamål finns i 7 § förordningen (2004:1169) om vägtransportledare. Fortbildningen ska i huvudsak innehålla de delar som ingår i grundutbildningen. Avsnittet myndighetsutövning och yrkesetik kan nu vidareutvecklas utifrån gjorda erfarenheter för att uppnå ett enhetligt agerande i yrkesutövningen.

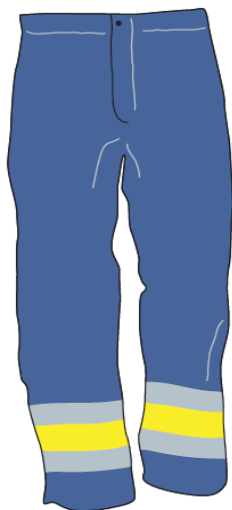
Innehåll

1. Repetition av grundkursens teoretiska innehåll.
2. Vid behov en genomgång av praktiska övningar.

Bilaga 2. Klädsel och tjänstetecken

Figur 1. Överdels, fram- och baksida.

Överdels ska förses med texten ”VÄGTRANSPORTLEDARE” i versaler, centrerad på två rader, både på fram- och baksidan. Texten ska vara svart och cirka 5 cm hög. På framsidan får dock texten placeras på vänster sida med en mindre textstorlek (cirka 1,5 cm). Ett emblem ska finnas på båda ärmarna cirka 10 cm ned på armen från axelspetsen. Överdels får också ha kort ärm. Överdels ska uppfylla kraven i EN 471:2004 klass 3. Överdels ska vara gul, dock kan den nedersta delen ha samma färg som byxorna.

Figur 2. Varselbyxor

Byxorna ska vara mörkblå med hellånga ben. Byxorna ska uppfylla kraven i EN 471:2004 klass 1.

Figur 3. Mössa med skärm.

Mörkblå mössa, ofodrad eller fodrad, som ska vara försedd med emblem. Emblemet på mössan ska vara detsamma som ärmemblemet, men storleken ska vara anpassad till mössan.

Figur 4. Ärmemblem

Emblemet ska ha svart botten och bestå av en blå sköld försedd med lilla riksvapnet och texten VÄGTRANSPORT- ovanför skölden samt texten LEDARE nedanför skölden. Sköldens höjd ska vara ca 5 cm och vara placerad centrerad mellan texterna. Emblemet ska finnas på båda ärmarna på jackan med emblemets övre kant cirka 10 centimeter från ärmsömmen vid axelspetsen. Ärmemblemet ska vara utfört i guld, blått, vitt och svart. Utseende och ytterligare mått framgår av figur 5 ovan.

Bilaga 3.

Skylt för vägtransportledares fordon

Skyltstorlek

125 x 41 centimeter

Bård

Rött fluorescerande material

Bredd = 2,5 centimeter

Fält

Gult fluorescerande prismetiskt material

Text

Typsnitt: Tratex

Färg: svart

Storlek: höjd = 11/8 centimeter (versaler/gemener)

Används en anordning för innerbelysning av skylten behöver prismetiskt fluorescerande material inte användas.

Bilaga 4.

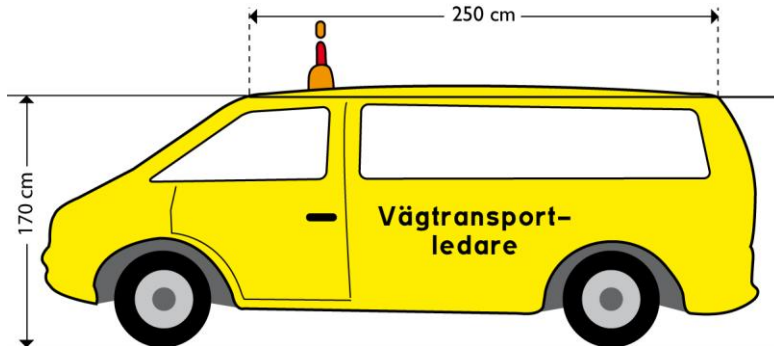
Figur 1. Röda fluorescerande och vita reflekterande fält framtill

1. Fälten ska vara väl synliga framifrån.
2. Fälten ska i sidled luta 45 grader mot horisontalplanet.
3. Fälten ska peka uppåt och respektive färg ska mötas vid den vertikala centrumlinjen på fordonet.
4. Fälten ska ha en bredd av 10-12 centimeter och en sammanlagd yta av minst 0,5 kvadratmeter.
5. Lyktorna (enligt 5 kap. 6 §) ska placeras ovanför eller i höjd med de övre hörnen på skylten.

Figur 2. Röda reflekterande och vita fält baktill

1. Fälten ska vara väl synliga bakifrån.
2. Fälten ska i sidled luta 45 grader mot horisontalplanet.
3. Fälten ska peka uppåt och respektive färg ska mötas vid den vertikala centrumlinjen på fordonet.
4. Fälten ska ha en bredd av 10-12 centimeter och en sammanlagd yta av minst 0,5 kvadratmeter.
5. De vita fälten får inte vara reflekterande.
6. Lyktorna (enligt 5 kap. 6 §) ska placeras ovanför eller i höjd med de övre hörnen på fordonet.

Figur 3.

Text på sidorna

Texten Vägtransportledare avstavad enligt figur 3 ovan eller på en rad.

1. Typsnitt: Tratex
2. Färg: svart
3. Storlek: höjd = 11/8 centimeter (versaler/gemener)

Fordonets storlek

Fordonets sidokontur ska täcka en tänkt linje som är 250 centimeter lång 170 centimeter ovanför marken.